

➤ ข้อมูลพื้นฐานในแบบประเมิน

คำอธิบาย :-

1. พื้นที่ฟาร์ม หมายถึง พื้นที่ทั้งหมดของฟาร์ม ได้แก่ พื้นที่บ่อเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ บ่อเพาะฟัก บ่ออนุบาล บ่อพักน้ำ บ่อบำบัดน้ำ รวมถึงสำนักงาน (ออฟฟิศ) สถานที่เก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ ห้องน้ำ บ้านพักคนงาน ถนนภายในฟาร์ม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการผลิตของฟาร์ม :- เพื่อใช้ในการคำนวณ man-day
2. พื้นที่น้ำ หมายถึง พื้นที่รวมเฉพาะบ่อเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ บ่อเพาะฟัก บ่ออนุบาล คูน้ำทิ้ง บ่อพักน้ำ บ่อบำบัด ระบบระบายน้ำ
3. กำลังผลผลิต หมายถึง ผลผลิตของฟาร์มสามารถผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำได้ในแต่ละครั้ง (ครอป)
4. อื่นๆ ระบุ หมายถึง ให้ระบุ หากมีบ่อประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากข้างต้น

➤ เกณฑ์การตัดสิน

- ข้อที่ต้องปฏิบัติ ทั้งหมด 8 ข้อ ต้องสอดคล้องทุกข้อ
- ข้อที่ควรปฏิบัติ ทั้งหมด 20 ข้อ ต้องสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 70 % (14 ข้อ)
ผลการตรวจในครั้งต่อไป ต้องมีการพัฒนาให้ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า 80 %
- ข้อที่แนะนำ ทั้งหมด 6 ข้อ ต้องสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 60 % (4 ข้อ)
ผลการตรวจในครั้งต่อไป ต้องมีการพัฒนาให้ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า 70 %

➤ เกณฑ์การตรวจประเมินตามข้อกำหนด

1. สถานที่

1.1 มีการขึ้นทะเบียนฟาร์มอย่างถูกต้อง (ข้อต้องปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ทบ.1) อย่างถูกต้องตามระเบียบกรมประมง และไม่หมดอายุโดยมีบัตรทะเบียนฟาร์มหรือบัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือบันทึกข้อความจากสำนักงานประมงจังหวัด/สำนักงานประมงอำเภอ หรือจอร์รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามที่หน่วยงานรับขึ้นทะเบียนกำหนด ที่ระบุว่าได้ต่ออายุแล้วซึ่งในหนังสือต้องระบุเลขทะเบียนฟาร์ม (หมายเลขประจำฟาร์มนั้นๆ) ด้วย

ไม่สอดคล้อง : ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ทบ.1) หรือมีบัตรทะเบียนฟาร์มหรือบัตรประจำตัวผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ที่ระบุหมายเลขประจำฟาร์มนั้นๆ) แต่หมดอายุ หรือไม่มีหลักฐานใดๆ แสดงว่าได้ต่ออายุแล้วและมีอายุอยู่

1.2 ใกล้แหล่งน้ำสะอาด ห่างจากแหล่งกำเนิดมลพิษ และมีระบบการถ่ายเทน้ำที่ดี

(แหล่งน้ำสะอาด หมายถึง แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำเหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ)

1.2.1 แหล่งน้ำที่ใช้มีคุณภาพน้ำเหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ และมีปริมาณน้ำเพียงพอ (ข้อแนะนำ)

สอดคล้อง : แหล่งน้ำที่นำมาใช้ควรมีคุณภาพเหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น ไม่มีการตายของสัตว์น้ำ น้ำไม่เป็นฟอง ไม่มีกลิ่น ไม่มีขยะ ไม่มีคราบน้ำมัน ไม่มีสนิมเหล็ก ไม่เป็นตะกอนปูนโคลน ค่า pH อยู่ระหว่าง 6.5 – 8.5 ค่า DO ไม่ต่ำกว่า 4 mg/L เป็นต้น และมีปริมาณน้ำเพียงพอหรือมีการจัดการที่สามารถนำน้ำมาใช้เลี้ยงได้ตลอดการเลี้ยง (กรณีมีบ่อพักน้ำให้ทำการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำในบ่อพักน้ำ) หรือหากคุณภาพน้ำไม่เหมาะสมหรือปริมาณน้ำไม่เพียงพอต้องมีวิธีการจัดการแก้ไข

ไม่สอดคล้อง : สภาพน้ำในแหล่งน้ำที่นำมาใช้มีคุณภาพน้ำไม่เหมาะสม เช่น สภาพน้ำเขียวจัด ตะกอนขุ่น พบมีการตายของสัตว์น้ำบ่อยครั้ง หรือไม่มีสัตว์น้ำอาศัยอยู่ ค่า pH มีค่านอกเหนือจาก 6.5 - 8.5 ค่า DO มีค่าต่ำกว่า 4 mg/L หรือมี ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ และไม่มีวิธีการจัดการในกรณีที่คุณภาพน้ำไม่เหมาะสมหรือมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอ

1.2.2 อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดมลพิษ (ข้อแนะนำ)

สอดคล้อง : อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งชุมชน เป็นต้น หรือฟาร์มมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดรับผลกระทบจากมลพิษเหล่านั้น เช่น มีบ่อพักน้ำ หรือเลี้ยงสัตว์น้ำในระบบน้ำหมุนเวียน อื่นๆ เป็นต้น

ไม่สอดคล้อง : อยู่ใกล้แหล่งกำเนิดมลพิษ มักมีการทิ้งของเสียลงสู่แหล่งน้ำ สัตว์น้ำตายบ่อย มีปัญหาสนิมเหล็กรุนแรง และฟาร์มไม่มีวิธีการจัดการป้องกันมลพิษ

1.2.3 มีระบบการถ่ายเทน้ำที่ดีของฟาร์ม (ข้อแนะนำ)

สอดคล้อง : ฟาร์มควรมีการออกแบบโครงสร้างของฟาร์มให้มีระบบการถ่ายเทหรือระบายน้ำที่ดี รวดเร็ว พื้นฟาร์มเรียบและแห้งสนิท ไม่มีจุดน้ำท่วมขังในฟาร์ม

ไม่สอดคล้อง : การออกแบบโครงสร้างของฟาร์มมีระบบการถ่ายเทหรือระบายน้ำที่ไม่ดี พื้นไม่เรียบ มีจุดน้ำท่วมขัง สกปรกในฟาร์ม

1.3 มีการคมนาคมสะดวก และมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

1.3.1 การคมนาคมสะดวกต่อการปฏิบัติงานและการขนส่ง (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีถนนเข้าถึงฟาร์มหรือมีแม่น้ำ ลำคลอง ซึ่งเรือสามารถแล่นเข้าถึงฟาร์มได้

ไม่สอดคล้อง : เป็นถนนขยอเล็ก ๆ เกินไป เป็นทางเดินเท้า ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อมากเกินไป ไม่สะดวกในการขนส่งอาหาร ปัจจัยการผลิต ผลผลิตจากฟาร์มไปขาย

1.3.2 มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : ที่ตั้งฟาร์มควรมีสาธารณูปโภคที่จำเป็นตามสภาพพื้นที่ของแต่ละฟาร์ม เช่น มีไฟฟ้า เพื่อใช้กับเครื่องสูบน้ำ ป้อนลมมีน้ำประปา หรือแหล่งน้ำใช้อื่น ได้แก่ น้ำฝน น้ำบ่อ น้ำบาดาล เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค หากขาดแคลนสาธารณูปโภคที่จำเป็นก็ต้องมีระบบสำรองที่เหมาะสม เพียงพอต่อการใช้งาน

ไม่สอดคล้อง : ขาดแคลนสาธารณูปโภคที่จำเป็น และไม่มีระบบการจัดการสำรองที่เพียงพอต่อการใช้งาน เช่น ไม่มีไฟฟ้า ประปา หรือแหล่งน้ำอื่นๆ มาใช้ทดแทนในฟาร์ม ไม่มีการเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิงที่เพียงพอในการจัดการภายในฟาร์ม

2. การจัดการทั่วไป

2.1 ปฏิบัติการเพาะพันธุ์และอนุบาลตามคู่มือการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำของกรมประมงหรือวิธีการอื่นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.1.1 มีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ หรือลูกพันธุ์ที่นำมาอนุบาลที่ดี (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่ดี เช่น การมีอวัยวะครบถ้วน สมบูรณ์ แข็งแรง เจริญเติบโตดี ทนทานต่อสภาวะแวดล้อมและต่อโรคราโรคภัย ไม่อ้วนเกินไป ให้ไข่หรือลูกพันธุ์จำนวนมาก มีความสมบูรณ์เพศ มีอายุที่เหมาะสมต่อการเป็นพ่อแม่พันธุ์ เป็นต้น มีหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำสำหรับพ่อแม่พันธุ์ หรือมีเอกสารการซื้อขายที่แสดงแหล่งที่มาหรือบันทึกข้อมูลที่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของพ่อแม่พันธุ์ ได้ กรณีที่เป็นการอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำต้องมีการคัดเลือกลูกพันธุ์ที่นำมาอนุบาลที่มีความแข็งแรง หรือมีผลการตรวจสอบคุณภาพลูกพันธุ์ มีหนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำที่นำมาอนุบาล หรือมีเอกสารการซื้อขายที่แสดงแหล่งที่มา หรือบันทึกข้อมูลที่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของลูกพันธุ์ได้

ไม่สอดคล้อง : ไม่มีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ หรือพ่อแม่พันธุ์ที่นำมาใช้มีคุณลักษณะ/คุณสมบัติไม่ดี หรือไม่มีหลักฐานแสดงแหล่งที่มาของพ่อแม่พันธุ์ กรณีที่เป็นการอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำไม่มีการคัดเลือกลูกพันธุ์ที่ หรือไม่มีหลักฐานแสดงแหล่งที่มาของลูกพันธุ์

2.1.2 โรงเรือน บ่อเพาะ บ่ออนุบาลและอุปกรณ์ต้องอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ดี (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : โรงเรือน บ่อเพาะและอนุบาลอยู่ในสภาพดี สถานที่เก็บอาหารสามารถกันแดดกันฝนได้ดี ชั้นวางอุปกรณ์ ควรอยู่ในสภาพที่ดีและสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกมีการบำรุงรักษาเพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพ และสามารถนำไปใช้งานได้ทันทีมีอุปกรณ์สำรอง

ไม่สอดคล้อง : โรงเรือน บ่อเพาะและอนุบาลอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมใช้งาน อุปกรณ์และ/หรือชั้นวางอุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ในสภาพที่ชำรุดหรือใช้งานไม่ได้ไม่มีแผนการแก้ไขไม่มีอุปกรณ์สำรองเพียงพอ

2.1.3 มีการเตรียมน้ำด้วยวิธีการที่เหมาะสมและให้มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการใช้เพาะฟักและอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการเตรียมน้ำโดยเน้นวิธีการตกตะกอน มีการฆ่าเชื้อด้วยคลอรีน มีการกรองน้ำที่มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบสารเคมีตกค้างก่อนใช้ มีแผนปฏิบัติงานเตรียมน้ำที่เป็นขั้นตอนสอดคล้องกับการเพาะฟักและอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ มี

ปริมาณของบ่อเตรียมน้ำและบ่อพักน้ำดีมากกว่าความต้องการใช้น้ำเพื่อการเพาะฟักและอนุบาล

ไม่สอดคล้อง : การเตรียมน้ำและการกรองน้ำไม่มีประสิทธิภาพ หรือไม่มีแผนปฏิบัติงานเตรียมน้ำที่สอดคล้องกับการเพาะฟักและอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ มีปริมาณของบ่อที่เก็บน้ำสะอาดน้อยกว่าความต้องการใช้น้ำในแต่ละรอบ และมักจะขาดแคลนน้ำใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

2.1.4 มีการทำความสะอาดบ่อและอุปกรณ์ที่ใช้อย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่เหมาะสม (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการทำความสะอาดบ่อ เครื่องมือ และอุปกรณ์ก่อนและหลังการใช้ โดยมีการฆ่าเชื้อ ตากแดด เป็นต้น และอุปกรณ์ เครื่องมือพร้อมนำไปใช้งานได้ทันที

ไม่สอดคล้อง : บ่อ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ไม่สะอาด อาจจะเป็นสาเหตุของโรคขาดการเตรียมพร้อมไม่สามารถใช้งานทันที

2.1.5 มีการตรวจคุณภาพน้ำที่ใช้อย่างสม่ำเสมอและใช้ประกอบในการจัดการเพาะฟักและอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (ข้อแนะนำ)

สอดคล้อง : มีการจัดการและตรวจวัดคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาคุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม เช่น ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ* แอมโมเนียรวม ไนโตรที่ พีเอช อัลคาไลน์ ความเค็ม เป็นต้น ทั้งในบ่อเก็บน้ำและบ่ออนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำเมื่อมีปัญหาด้านการเพาะฟัก และมีการนำข้อมูลคุณภาพน้ำมาใช้ประกอบการจัดการเพาะฟักและอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ มีการจดบันทึกผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ

ไม่สอดคล้อง : ไม่มีการนำข้อมูลคุณภาพน้ำมาใช้ประกอบการจัดการเพาะฟักและอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำและฟาร์มไม่มีบันทึกที่แสดงผลการปรับปรุงคุณภาพน้ำให้อยู่ในช่วงที่เหมาะสมได้

2.2 มีแผนที่แสดงแหล่งที่ตั้ง และแผนผังของฟาร์ม (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีแผนที่แสดงแหล่งที่ตั้ง (ซึ่งอาจพิจารณาจากเอกสารที่ประกอบในคำขอรับการรับรอง) และมีแผนผังของฟาร์ม แสดงการจัดแบ่งพื้นที่ใช้ประโยชน์ภายในฟาร์ม เช่น โรงสูบน้ำ บ่อพักน้ำ บ่อเพาะ/อนุบาล และมีการกำหนดหมายเลขลำดับของบ่อบ่อเก็บน้ำดี บ่อเก็บน้ำทิ้ง อาคารสำนักงาน และบ้านพัก เป็นสัดส่วน ชัดเจน ณ ฟาร์ม

ไม่สอดคล้อง : ไม่มีแผนที่แสดงแหล่งที่ตั้ง และฟาร์มไม่มีแผนผังจำแนกให้เห็นการจัดแบ่งพื้นที่ใช้ประโยชน์ภายในฟาร์ม

2.3 น้ำทิ้งจากบ่อเพาะพันธุ์ และอนุบาลต้องมีค่าไม่เกินมาตรฐานน้ำทิ้งจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของกรมประมง (ข้อแนะนำ)

สอดคล้อง : ฟาร์มมีระบบเป็นแบบระบบปิด ระบบหมุนเวียน ระบบการเพาะฟักและอนุบาลที่ไม่มีความเสี่ยงในเรื่องน้ำทิ้งจะเกินคุณภาพน้ำที่กำหนด หรือมีบันทึกการระบายน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัด หรือมีผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำทิ้งหรือน้ำก่อนทิ้งที่มีค่าแอมโมเนียอิสระ $\text{NH}_3\text{-N}$ ไม่เกิน 1.1 มก./ล. และความเป็นกรด-ด่าง 6.5-8.5 หรือไม่เคยมีข้อร้องเรียนจากฟาร์มหรือชุมชนใกล้เคียงเกี่ยวกับน้ำเสียที่ปล่อยทิ้งจากฟาร์ม

ไม่สอดคล้อง : มีการทิ้งน้ำออกสู่ภายนอกฟาร์มโดยปราศจากการควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งด้วยวิธีใดๆ หรือผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำก่อนทิ้งมีค่าแอมโมเนียอิสระ $\text{NH}_3\text{-N}$ เกิน 1.1 มก./ล. และความเป็นกรด-ด่างอยู่นอกเหนือ 6.5-8.5 หรือมีข้อร้องเรียนจากฟาร์มหรือชุมชนใกล้เคียง

2.4 การเพาะพันธุ์และอนุบาลต้องดำเนินการอย่างถูกสุขลักษณะ (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : ฟาร์มมีการรักษาความสะอาดของโรงเรือน สม่ำเสมอ จัดเก็บอุปกรณ์/เครื่องมือวางหรือแขวนเป็นสัดส่วนเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้มีการแยกอุปกรณ์ประจำบ่อเพื่อป้องกันการติดเชื้อ/ปนเปื้อนของเชื้อโรค

ไม่สอดคล้อง : ฟาร์มสกปรก รก ไม่เป็นระเบียบ ไม่มีแผนการรักษาความสะอาด เครื่องมืออุปกรณ์ปะปนกัน

3. ปัจจัยการผลิต

3.1 ใช้ปัจจัยการผลิตเช่น อาหาร อาหารเสริม วิตามิน ฯลฯ ที่ขึ้นทะเบียนกับทางราชการ (ในกรณีที่กำหนดให้ปัจจัยการผลิตนั้นต้องขึ้นทะเบียน) และไม่หมดอายุ (ข้อต้องปฏิบัติ)

สอดคล้อง : เลือกใช้ปัจจัยการผลิต เช่น อาหาร อาหารเสริม วิตามิน จุลินทรีย์ (ใช้ผสมอาหาร) โปรไบโอติก เป็นต้น ที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมประมงหรือหน่วยงานทางราชการอื่นๆ มีฉลากระบุโภชนาการของอาหาร และ/หรือองค์ประกอบที่ชัดเจน มี

ข้อความระบุวันที่ผลิตและหมดอายุ หรือหากไม่มีการใช้ปัจจัยการผลิตใดๆ ให้ถือว่าสอดคล้องเช่นกัน

ไม่สอดคล้อง : ใช้ปัจจัยการผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมประมงหรือหน่วยงานทางราชการอื่นๆ ไม่มีฉลากระบุโภชนาการของอาหาร และ/หรือองค์ประกอบที่ชัดเจน ไม่ระบุวันที่ผลิตและหมดอายุ

3.2 ปัจจัยการผลิตต้องปลอดจากการปนเปื้อนของยาและสารต้องห้ามในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามประกาศทางราชการ (ข้อต้องปฏิบัติ)

สอดคล้อง : ใช้ปัจจัยการผลิตที่ปลอดจากยาและสารต้องห้ามในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามประกาศทางราชการ มีผลสุ่มตัวอย่างตรวจวิเคราะห์ด้วย screening test ไม่พบสารตกค้างใดๆ หรือหากไม่มีการใช้ปัจจัยการผลิตใดๆ ให้ถือว่าสอดคล้องเช่นกัน

ไม่สอดคล้อง : พบปัจจัยการผลิตมีการปนเปื้อนของยาและสารต้องห้ามในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามประกาศทางราชการ

3.3 การผลิตอาหารสำหรับสัตว์น้ำต้องมีกระบวนการที่ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยต่อสัตว์น้ำและผู้บริโภค (ข้อต้องปฏิบัติ)

สอดคล้อง : กรณีที่มีการผลิตอาหารสัตว์น้ำใช้เองในฟาร์ม ฟาร์มต้องเลือกใช้วัตถุดิบและส่วนผสมที่มีคุณภาพ และไม่หมดอายุ ขั้นตอนการผลิตต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยต่อสัตว์น้ำและผู้บริโภค อาจมีผลตรวจวัตถุดิบที่นำมาผลิตอาหาร (กรณีมีความเสี่ยง) ต้องไม่พบสารปนเปื้อน กรณีที่มีการใช้อาหารสดในการเลี้ยงร่วมด้วย ต้องมีวิธีการจัดการคุณภาพน้ำควบคู่กันไปเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการใช้สัตว์น้ำ หรือหากไม่มีการผลิตอาหารใช้เองในฟาร์ม ใช้แต่อาหารสำเร็จรูปให้ถือว่าสอดคล้องเช่นกัน

ไม่สอดคล้อง : มีกระบวนการผลิตอาหารใช้เองภายในฟาร์มที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่รักษาคุณภาพของอาหาร และ/หรือมีการปนเปื้อนของเชื้อโรค หรือสารเคมีที่นำมาผลิตอาหาร กรณีการใช้อาหารสดควบคู่กับอาหารสำเร็จรูปไม่มีวิธีการจัดการคุณภาพน้ำควบคู่กันไปอย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้สัตว์น้ำ เช่น ปริมาณออกซิเจนในบ่อค่อนข้างต่ำ น้ำในบ่อเลี้ยงเป็นฟองมากผิดปกติ เป็นต้น

3.4 มีการเก็บปัจจัยการผลิตอย่างถูกสุขลักษณะ (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการจัดเก็บปัจจัยการผลิตในสถานที่เก็บที่ดี เช่น มีตู้เก็บความเย็น โรงเรือนโปร่ง มีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่มีความร้อนและความชื้นสูง มีหลังคาคลุมป้องกันแสงแดดและฝนสามารถป้องกันหนู และแมลงได้ดี มีแผนวางปัจจัยการผลิต ไม่วางติดผนังเพื่อป้องกันความชื้น และจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบ

ไม่สอดคล้อง : โรงเรือน/สถานที่เก็บปัจจัยการผลิตอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสม เช่น อับทึบ อากาศไม่ถ่ายเท มีความร้อนและความชื้นสูง ไม่มีหลังคาคลุมป้องกันแสงแดดและฝน หรือพบร่องรอยของสัตว์พาหะ หรือไม่มีแผนวางปัจจัยการผลิต วางติดผนัง และจัดเก็บไม่เป็นระเบียบ

4. การจัดการดูแลสุขภาพสัตว์น้ำ

4.1 เตรียมบ่อกระชัง และอุปกรณ์ที่ใช้อย่างถูกวิธีเพื่อป้องกันโรคที่จะเกิดกับสัตว์น้ำ (ควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการเตรียมบ่อและอุปกรณ์เพื่อป้องกันโรคที่จะเกิดกับลูกพันธุ์สัตว์น้ำ มีการทำความสะอาด มีระยะพักบ่อหรือใช้สารเคมีเพื่อฆ่าเชื้อ มีระบบป้องกันพาหะ เช่น มีการกรองน้ำ มีการพักน้ำก่อนเลี้ยงหรือใช้สารเคมีในการฆ่าเชื้อในน้ำ เป็นต้น สำหรับเครื่องมืออุปกรณ์ที่บ่อ มีการแยกอุปกรณ์ที่จำเป็นเป็นรายบ่อ มีการเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้อย่างถูกวิธีและสม่ำเสมอ โดยการล้างทำความสะอาด และนำไปตากแดดหรือผึ่งลมให้แห้ง หรือใช้สารเคมี (ที่มีทะเบียนถูกต้อง) เช่น ด่างทับทิม คลอรีน ฟออร์มาลิน เป็นต้น ในการฆ่าเชื้อ

ไม่สอดคล้อง : ไม่มีการเตรียมบ่อ เตรียมน้ำเพื่อป้องกันโรคที่จะเกิดกับสัตว์น้ำที่มีประสิทธิภาพ อุปกรณ์สกปรก อุปกรณ์ที่

จำเป็นไม่แยกกันใช้ร่วมกันทุกบ่อ ลูกพันธุ์สัตว์น้ำในฟาร์มอ่อนแอและเป็นโรคบ่อย

4.2 เฝ้าระวังและดูแลสุขภาพสัตว์น้ำอย่างสม่ำเสมอ เมื่อสัตว์น้ำมีการผิดปกติหรือป่วยควรพิจารณาจัดการ

4.2.1 มีการเฝ้าระวังสุขภาพพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์น้ำอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ (ควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีวิธีการตรวจสอบสุขภาพพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์น้ำอย่างสม่ำเสมอและมีการเฝ้าระวังสุขภาพลูกพันธุ์สัตว์น้ำเป็นประจำ เช่น ตรวจสอบสุขภาพสัตว์น้ำทางกายภาพทั่วไปทุกวัน มีการสุ่มนำสัตว์น้ำส่งตรวจยุงห้องปฏิบัติการเป็นระยะเพื่อตรวจพยาธิ เชื้อแบคทีเรียเชื้อไวรัสหรืออื่นๆ เป็นต้น

ไม่สอดคล้อง : ไม่มีผลการสุขภาพพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์ ไม่มีการวินิจฉัยหาสาเหตุของโรค และจะตรวจสอบสุขภาพสัตว์น้ำก็ต่อเมื่อสัตว์น้ำมีปัญหาเท่านั้น

4.2.2 เมื่อสัตว์น้ำมีอาการผิดปกติมีวิธีการจัดการที่เหมาะสมก่อนใช้ยา (ควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการตรวจคุณภาพน้ำเพื่อใช้ในการจัดการสุขภาพสัตว์น้ำเป็นประจำ เมื่อสัตว์น้ำมีอาการผิดปกติมีวิธีการจัดการคุณภาพน้ำให้เหมาะสมก่อน และมีการตรวจหาสาเหตุที่แน่ชัดก่อนที่จะใช้ยาและสารเคมี เช่น มีการเติมอากาศเพิ่มมากขึ้น มีการเปลี่ยนถ่ายน้ำ ลดอาหารลง ปรับพีเอชน้ำ ฆ่าเชื้อในน้ำด้วยไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์เพื่อลดปริมาณแบคทีเรียในน้ำ เป็นต้น

ไม่สอดคล้อง : ไม่มีการตรวจคุณภาพน้ำใดๆ เมื่อสัตว์น้ำมีอาการผิดปกติ มักใช้ยาในการแก้ปัญหา

4.3 ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้ยาสัตว์และสารเคมี ให้ใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องและปฏิบัติตามฉลากอย่างเคร่งครัด

4.3.1 ใช้ยาสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องและปฏิบัติตามฉลาก (ข้อต้องปฏิบัติ)

สอดคล้อง : ใช้ยาสัตว์ ที่มีทะเบียนยาเท่านั้น และใช้ตามวิธีที่ระบุในฉลากยา และต้องมีบันทึกการใช้ยาทุกครั้งหลังจากใช้ยาต้องเลี้ยงต่อไปในระยะเวลา ไม่น้อยกว่า 3 สัปดาห์หรือตามที่ฉลากระบุ เพื่อมิให้ยาตกค้างอยู่ในสัตว์น้ำเกินปริมาณที่กำหนด ผู้ใช้ยาต้องมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ยา

ไม่สอดคล้อง : ใช้ยาสัตว์ที่ไม่มีทะเบียนยา หรือมีทะเบียนแต่ใช้ไม่ถูกวิธีที่ระบุในฉลากยา หรือไม่มีบันทึกการใช้ยา หรือไม่มีระยะหยุดยา หรือมีผลยาตกค้างเกินปริมาณค่าที่กำหนด หรือผู้ใช้ยาไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ยา

หมายเหตุ: กรณีที่เกษตรกรไม่ใช้ยาสัตว์ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ สามารถให้ “สอดคล้อง” ได้เช่นกัน

4.3.2 ใช้สารเคมี/วัตถุอันตรายที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง (ข้อต้องปฏิบัติ)

สอดคล้อง : ใช้วัตถุอันตราย ได้แก่ กลุ่มสารเคมีที่อนุญาตให้ใช้ได้และขึ้นทะเบียนกับทางราชการอย่างถูกต้อง (ในกรณีที่กำหนดให้สารเคมีนั้นต้องขึ้นทะเบียน) เช่น ฟอรัมาลิน บีเคซี ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ คลอรีน สารประกอบคลอรีน (ยกเว้น แคลเซียมไฮโปคลอไรต์ , โซเดียมไฮดรอกไซด์ และโซเดียมไฮโปคลอไรต์ ไม่ต้องขึ้นทะเบียนให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ระบุบนฉลาก) จุลินทรีย์ที่ใช้รักษาคุณภาพน้ำ เป็นต้น ยกเว้นจุลินทรีย์ที่ผลิตขึ้นใช้เองในฟาร์ม มิได้ผลิตเพื่อจำหน่าย และจุลินทรีย์ที่ทางราชการผลิตให้ โดยปฏิบัติตามฉลากอย่างเคร่งครัด เช่น ใช้ในปริมาณตามที่กำหนด ตามที่ระบุในฉลาก หรือปฏิบัติถูกต้องตามหลักวิชาการ

ไม่สอดคล้อง : ใช้สารเคมี/วัตถุอันตรายที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับทางราชการอย่างถูกต้องและไม่ถูกวิธี

หมายเหตุ: กรณีที่เกษตรกรไม่ใช้สารเคมี/วัตถุอันตรายใดๆ ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ สามารถให้ “สอดคล้อง” ได้เช่นกัน

4.4 ไม่ใช้ยาและสารเคมีต้องห้ามตามประกาศทางราชการ (ข้อต้องปฏิบัติ)

สอดคล้อง : ไม่พบหลักฐานการใช้ยาสัตว์และสารเคมีต้องห้ามตามประกาศทางราชการ และ/หรือมีผลตรวจปัจจัยการผลิตไม่พบยาและสารเคมีต้องห้าม

ไม่สอดคล้อง : พบหลักฐานในฟาร์ม มียาและสารเคมีที่ไม่ขึ้นทะเบียน /หรือมีผลตรวจปัจจัยการผลิตพบการปนเปื้อนยาและสารเคมีต้องห้าม

4.5 เมื่อสัตว์น้ำป่วยหรือมีการระบาดของโรคต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ และมีวิธีการจัดการซากและน้ำทิ้งที่เหมาะสม (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการแจ้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ (กรมประมงหรือกรมปศุสัตว์) เมื่อสัตว์น้ำป่วยตายจำนวนมากรวดเร็วอย่างผิดปกติหรือมีการระบาดของโรค และมีวิธีการจัดการซากสัตว์น้ำตายที่เหมาะสม เช่น ต้ม แช่คลอรีน หรือเผา ไม่นำซากมาไว้บริเวณคั่นบ่อ เป็นต้น หรือปิดบ่อฆ่าเชื้อไม่ปล่อยทิ้ง น้ำจากบ่อสัตว์เลี้ยงที่ป่วยมีการฆ่าเชื้อก่อนทิ้ง

ไม่สอดคล้อง : ไม่แจ้งการระบาดของโรคสัตว์น้ำกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ปล่อยซากสัตว์น้ำและน้ำทิ้งโดยไม่มีการจัดการโรคระบาดอย่างมีประสิทธิภาพ

หมายเหตุ: กรณีที่สัตว์น้ำไม่เคยป่วยหรือเป็นโรคระบาด ผู้ตรวจประเมินต้องสอบถามวิธีการหากสัตว์น้ำป่วย ซึ่งถ้าเกษตรกรสามารถอธิบาย หรือมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าหากเกิดการระบาดของโรค ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และมีวิธีการกำจัดซากที่ถูกต้อง สามารถให้ “สอดคล้อง” ได้เช่นกัน

5. สุขลักษณะฟาร์ม

5.1 มีการจัดการระบบน้ำทิ้งที่เหมาะสม น้ำทิ้งจากบ้านเรือนต้องแยกจากระบบการเพาะและอนุบาล (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : ระบบน้ำทิ้งจากบ้านเรือนแยกจากระบบการเลี้ยงชัดเจนและไม่พบการรั่วซึมของระบบน้ำทิ้งมาสู่ระบบการเลี้ยง มีการรักษาความสะอาดของทางระบายน้ำทิ้งอย่างสม่ำเสมอ

ไม่สอดคล้อง : ระบบน้ำทิ้งจากบ้านเรือนสามารถรั่วซึมปะปนกับระบบการเลี้ยง ทางระบายน้ำทิ้งไม่สะอาดและไม่มีแผนการทำความสะอาด

5.2 ห้องสุขาแยกเป็นสัดส่วน ห่างจากบ่อเพาะและอนุบาลและมีระบบจัดการของเสียอย่างถูกสุขลักษณะ (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : ห้องน้ำและห้องสุขาไม่ควรอยู่บริเวณบ่อเพาะพันธุ์ และบ่ออนุบาล รวมทั้งบ่อพ่อแม่พันธุ์ และในกรณีหากอยู่ใกล้ระบบการเพาะพันธุ์และอนุบาลทางระบายน้ำจะต้องไม่ไหลหรือซึมลงไปยังบริเวณบ่อโดยตรง ควรมีระบบห้องน้ำห้องสุขาที่มีอุปกรณ์เก็บสิ่งขับถ่ายที่มิดชิดไม่รั่วซึม

ไม่สอดคล้อง : ห้องน้ำ ห้องส้วมอยู่ใกล้กับบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ และไม่มีการป้องกันไม่ให้น้ำทิ้งไหลลงสู่บ่อน้ำใช้หรือระบบการเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือพบการปนเปื้อนเชื้อ *E.coli* ในเนื้อสัตว์น้ำ

5.3 จัดอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมทั้งปัจจัยการผลิตต่างๆ ในบริเวณฟาร์มให้เป็นระเบียบ สะอาด ถูกสุขลักษณะเสมอ

(ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : จัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมทั้งปัจจัยการผลิตต่างๆ เป็นสัดส่วน เป็นระเบียบ สะอาด ถูกสุขลักษณะ เช่น ไม่วางสวิงไว้บนพื้น มีที่แขวนอุปกรณ์/แห เป็นต้น และมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ดูแลความสะอาดบริเวณฟาร์มและบริเวณโดยรอบ

ไม่สอดคล้อง : อุปกรณ์ เครื่องมือ รวมทั้งปัจจัยการผลิตต่างๆ วางเกะกะไม่เป็นระเบียบ ไม่สะอาดและไม่มีแผนทำความสะอาด

5.4 มีระบบการจับเก็บและกำจัดขยะที่ดี เช่น ถังขยะมีฝาปิดที่มิดชิด เพื่อป้องกันแมลงวัน หนู แมลงสาบ และการค้ำยเชื้อของสัตว์เลี้ยง (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : ควรมีที่จัดเก็บขยะเป็นสัดส่วน และมีระบบการจับเก็บขยะที่ดี เช่น ถังขยะมีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกันแมลงวัน หนู แมลงสาบ และการค้ำยเชื้อของสัตว์เลี้ยง เป็นต้น มีการนำขยะไปทิ้งในสถานที่ที่เตรียมไว้ และกำจัดอย่างถูกวิธี ไม่พบขยะกระจายอยู่บริเวณบ่อเลี้ยง

ไม่สอดคล้อง : ไม่มีที่ทิ้งขยะ พบขยะถูกทิ้งอยู่ในฟาร์มในลักษณะที่ไม่เอาใจใส่ดูแล พบมูลสัตว์/สิ่งปฏิกูลอยู่ใกล้บ่อเลี้ยงโดยไม่มีการจัดการใดๆ

6. การเก็บเกี่ยวและการขนส่ง

6.1.1 วางแผนเก็บเกี่ยวผลผลิตถูกต้องตามความต้องการของตลาด (ข้อแนะนำ)

สอดคล้อง : วางแผนการเก็บเกี่ยวลูกพันธุ์สัตว์น้ำล่วงหน้าตามความต้องการของตลาด

ไม่สอดคล้อง : ไม่มีแผนการเก็บเกี่ยวล่วงหน้า

6.1.2 มีหนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการออกหรือขอออกใบกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำให้กับผู้ซื้อ

ไม่สอดคล้อง : ไม่มีการออกหรือขอออกใบกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำให้กับผู้ซื้อ

6.2 มีการจัดการที่ดีระหว่างการขนส่งลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการบรรจุลูกพันธุ์สัตว์น้ำในอัตราความหนาแน่นที่เหมาะสมกับขนาดของลูกพันธุ์สัตว์น้ำขนาดสูง และระยะเวลาในการขนส่ง มีการให้ออกซิเจนอย่างเพียงพอในระหว่างการขนส่งลูกพันธุ์สัตว์น้ำ ในกรณีที่มีการขนส่งต้องมีการจัดการให้เหมาะสมตลอดระยะเวลาการขนส่ง เช่น มีการรักษาอุณหภูมิในการขนส่งอยู่ระหว่าง 24-28 องศาเซลเซียส ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการขนส่งด้วย เป็นต้น หลีกเลี่ยงการใช้ยา/สารเคมีในระหว่างการเก็บเกี่ยวและขนส่ง

ไม่สอดคล้อง : ฟาร์มบรรจุลูกพันธุ์สัตว์น้ำในปริมาณความหนาแน่นมากเกินไปและไม่มีการควบคุมอุณหภูมิในการขนส่งที่เหมาะสมมีการใช้ยา/สารเคมีในระหว่างการเก็บเกี่ยวและขนส่งชนิดไม่ถูกต้องและใช้ในปริมาณไม่เหมาะสม

6.3 ผลิตผลสัตว์น้ำที่เก็บเกี่ยวต้องไม่พบยาหรือสารเคมีตกค้างเกินมาตรฐานกำหนด (ข้อต้องปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีผลการสุ่มตรวจยา/สารเคมีตกค้างในลูกพันธุ์สัตว์น้ำ ไม่เกินค่าที่กรมประมงกำหนด (อ้างอิงตาม level of action ที่ กตส. กำหนดให้เฝ้าระวังยาและสารเคมีตกค้าง) ให้เน้นตรวจกลุ่มยา/สารเคมีที่ไม่อนุญาตให้ใช้ เช่น คลอแรมฟินิโคล ไนโตรฟูแรนส์ มาลาโคล์กรีน เป็นต้น ในกรณีที่เป็นยาที่อนุญาตให้ใช้ในสัตว์น้ำชนิดนั้นๆ หากพบว่ามีผลการตรวจวิเคราะห์เกินเกณฑ์ที่กำหนดให้พิจารณาตัดสินโดยใช้เหตุผลตามหลักวิชาการ

ไม่สอดคล้อง : ผลการสุ่มตรวจยา/สารเคมีตกค้างในลูกพันธุ์สัตว์น้ำ เกินค่าที่กรมประมงกำหนด

7. การเก็บข้อมูล

7.1 บันทึกการให้อาหารและยา (ข้อควรปฏิบัติ)

สอดคล้อง : มีการบันทึกแหล่งที่มาของพ่อ-แม่พันธุ์ การจัดการพ่อ-แม่พันธุ์ แหล่งที่มาของลูกพันธุ์ การให้อาหาร ควรมีการจดบันทึกให้เป็นปัจจุบัน สม่าเสมอ และมีบันทึกการใช้ยา/สารเคมีทุกครั้ง (ถ้าหากมีการใช้)

ไม่สอดคล้อง : ไม่มีการจดบันทึกแหล่งที่มาของพ่อ-แม่พันธุ์ การจัดการพ่อ-แม่พันธุ์ แหล่งที่มาของลูกพันธุ์ การให้อาหารและการใช้ยาสัตว์/สารเคมี